

Република Србија
**КОМИСИЈА ЗА КОНТРОЛУ
ДРЖАВНЕ ПОМОЋИ**

Број: 401-00-00045/2020-01/2

Датум: 15. мај 2020. године

Кнеза Милоша 20, Београд

Министарство привреде
Кнеза Милоша 20, Београд

Предмет: Обавештење о обавези усклађивања шеме државне помоћи са Законом о контроли државне помоћи

Министарство привреде доставило је дана 7. маја 2020. године, Комисији за контролу државне помоћи Пријаву државне помоћи са пратећим обрасцем и Уредбу о утврђивању Програма финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 („Службени гласник РС“, бр. 54 од 10. априла 2020, 57 од 16. априла 2020. Године) као прилог, ради давања мишљења.

Савет Комисије, након разматрања достављеног материјала, на основу члана 31. став 5. Закона о контроли државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 73/19) на 18. седници од 18. маја 2020. године, доноси следеће

О Б А В Е Ш Т Е Њ Е

Влада Републике Србије је усвојила Уредбу о утврђивању Програма финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 која је измењена и допуњена 16. априла 2020. године а потврђена Законом о потврђивању уредаба које је Влада уз супотпис председника Републике донела за време ванредног стања, који је поднела Влада ("Службени гласник РС", број 62/2020) који је ступио на снагу даном објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“, односно 29. априла 2020. године (види члан 1. Закона - 62/2020-3). Наведена уредба садржи два члана, од чега члан 1. упућује на садржину Програма финансијске подршке привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства у отежаним економским условима услед пандемије COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 (у даљем тексту: Програм), као њеног саставног дела. Сходно наведеном, предмет разматрања Комисије ће се састојати у оцени усклађености Програма са правилима за доделу државне помоћи.

Наиме, предмет Програма се састоји у прописивању услова за доделу кредитних средстава привредним субјектима за одржавање ликвидности и обртна средства, у циљу очувања стабилности финансијског и привредног система Републике Србије у условима потенцијалних ризика изазваних ванредном здравственом ситуацијом и ванредним стањем проглашеним 15. марта 2020. године, због опасности од ширења заразне болести COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2. Основни циљеви Програма су да се у условима отежаног пословања услед пандемије вируса COVID-19 изазване вирусом SARS-CoV-2 обезбеди подршка привредним субјектима за набавку обртних средстава односно помогне у одржавању текуће ликвидности са циљем редовног измиривања обавеза према пословним партнерима, запосленима и држави. Предуслов за реализацију ових кредита јесте околност да привредни субјект у периоду од 15. марта 2020. године па до истека три месеца након пуштања средстава у коришћење не смањује број запослених више од 10%, не рачунајући запослене који су са привредним субјектом у приватном сектору закључили уговор о раду на одређено време пре 15. марта 2020. године за период који се завршава у наведеном временском оквиру. Привредни субјекти који се одреде за коришћење Програма, не могу исплаћивати дивиденде до краја 2020. године (могућа је исплата у акцијама). Такође, програмом је истакнуто да се средства не могу се користити за организовање игара на срећу, лутрије и сл. делатности, затим промет нафте и нафтних деривата, као и производњу и промет било ког производа или активности, које се према домаћим прописима или међународним конвенцијама и споразумима сматрају забрањеним.

Кредити за одржавање текуће ликвидности и набавку обртних средстава, се одобравају у динарима са периодом отплате до 36 месеци који укључује грејс период до дванаест месеци, и каматном стопом у висини од 1% на годишњем нивоу. У току грејс периода камата се обрачунава и приписује главном дугу. Захтеви за кредите се могу поднети док се средства из Програма не утроше, а најкасније до 10. децембра 2020. године. Програмом је прописано да Управни одбор Фонда за развој доноси одлуке по примљеним захтевима најкасније до 31. децембра 2020. године, и то до висине тренутно расположивих средстава за реализацију овог програма. Крајњи рок за реализацију одобрених средстава у складу са овим програмом и одлукама Управног одбора Фонда за развој је 31. март 2021. године.

У погледу корисника кредита који су предмет овог програма, исти су превасходно намењени предузетницима, задругама, микро, малим и средњим привредним субјектима, која су у већинском приватном или задружном власништву и која обављају производну, услужну, трговинску и пољопривредну делатност. Међутим, дефинисани су јасни услови која лица морају да испуне (а које се односе на стечај, ликвидацију, унапред припремљени план реорганизације, финансијског реструктурирање и др.). Кредит се може одобрити уколико је у званичним финансијским извештајима привредног субјекта за једну од последње две године, исказан нето губитак али је остварен пословни добитак.

Као минимални износ кредита за једног корисника кредита са повезаним лицима за привредна друштва је 1.000.000,00 динара а за предузетнике, задруге и привредне субјекте регистроване у релевантном регистру 200.000,00 динара. За разлику од тога, максималан износ кредита за једног корисника кредита са повезаним лицима може бити: а) за предузетнике и микро правна лица до 10.000.000,00 динара, б) за мала правна лица до 40.000.000,00 динара и в) за средња правна лица до 120.000.000,00 динара. Такође,

предвиђена је листа инструмената обезбеђења уредног враћања кредита (менице, залог на опреми, хипотека и др.), који су алтернативно постављени у зависности од висине кредита.

За претходно истакнуте намене, обезбеђена су средства у износу од 24.000.000.000,00 динара. Поред наведеног, користиће се и доступна средства Фонду из других програма односно средства која су враћена по основу одобрених кредита по програмима Владе за субвенције привреди, односно кредитну подршку привреди у укупном износу до 2.000.000.000,00 динара.

По усвајању Програма, Министарство привреде, потписаће са Фондом уговор о комисиону који се односи на реализацију овог програма, којим ће на Фонд бити пренета обавеза прикупљања и обраде захтева привредних субјеката за кредит, обавеза закључивања уговора о кредиту са привредним субјектима, као и контрола наменског коришћења кредитних средстава. Средства ће се сукцесивно преносити Фонду у зависности од реализације захтева.

Постојање државне помоћи

Како би се одговарајућа околност могла подвести под дефиницију државне помоћи, неопходно је да се кумулативно испуне сви услови који су предвиђени чланом 3. став 2. Закона о контроли државне помоћи.

У том смислу, наведена мера се може приписати држави имајући у виду да су за спровођење Програма обезбеђена у буџету Републике Србије за 2020. годину у оквиру Раздела 21 – Министарство привреде, у износу од 24.000.000.000,00 динара намењеног за реализацију Програма, односно из сопствених средстава Фонда или по другим програмима. Такође, Програмом је истакнуто да ће Министарство привреде потписати са Фондом уговор о комисиону који се односи на реализацију овог програма, којим ће на Фонд бити пренета обавеза прикупљања и обраде захтева привредних субјеката за кредит, обавеза закључивања уговора о кредиту са привредним субјектима, као и контрола наменског коришћења кредитних средстава, уз стручно-техничку подршку Агенције за осигурање и финансирање извоза Републике Србије а.д. Ужице.

Имајући у виду износ каматне стопе и њен однос са каматним стопама које тренутно одобравају комерцијалне банке под тржишним условима, корисници су ослобођени оних трошкова које би иначе сносили у уобичајеним тржишним околностима. Поред наведеног, ова економска предност корисника додатно доприноси селективности мере имајући у виду да је она резервисана искључиво за одређене категорије учесника на тржишту (предузетнике, задруге, микро, мала и средњи привредни субјекти), сходно чему је евидентно да не представља општи приступ односно тзв. хоризонталну меру. На овакав начин се ојачава компететивни положај корисника што може утицати на нарушавање конкуренције.

Наведена мера утиче на трговину између Републике Србије и земаља чланица Европске уније, имајући у виду да су корисници активни у оним секторима у оквиру којих размена или потенцијал размене добара и услуга са државама чланицама постоји.

Сходно претходном, Комисија је утврдила да одобравање кредита под условима повољнијим од тржишних, под условим и на начин прописаним Програмом представљају државну помоћ.

Оцена усклађености

Комисија је оцењивала усклађеност услова и критеријума предвиђених Програмом у односу на правила постављеним Уредбом о условима и критеријумима усклађености државне помоћи ради отклањања озбиљног поремећаја у привреди проузрокованог епидемијом заразне болести Covid-19 („Службени гласник РС“, број 54/20) (у даљем тексту: Уредба). Приликом анализе, нарочита пажња је посвећена рачности и износу кредита, обрачуна каматне стопе као и потенцијалним корисницима.

Као основни предуслов да се државна помоћ за ликвидност учесника на тржишту уопште додели, потребно је да потенцијални корисници такве помоћи не буду у тешкоћама у смислу члана 2. став 1. тачка 5) Уредбе о правилима за доделу државне помоћи („Службени гласник РС“, бр. 13/10, 100/11, 91/12, 37/13, 97/13 и 119/14) на дан 31. децембра 2019. године. Стога, анализирајући услове из Програма, Комисија је утврдила да је давалац предвидео квалитативне услове које корисници морају да испуне. У том смислу, Програм експлицитно наводи да подносилац захтева није у тешкоћама, односно да над њим није покренут стечајни поступак, да се над њима не спроводи поступак за унапред припремљени план реорганизације или да на снази нису мере из унапред припремљеног плана реорганизације (УППР), да се над њиме не спроводи план реорганизације или да на снази нису мере из плана реорганизације, финансијско реструктурирање или поступак ликвидације. С обзиром на претходно, може се сматрати да је испуњен услов из члана 2. став 3. Уредбе.

У погледу начина и методологије обрачуна каматне стопе, Уредбом је прописан начин одређивања минималног износа камате на годишњем нивоу, употребом референтне каматне стопе као основе на коју се у зависности од величине привредног субјекта додају базни поени. Употребом формуле којом се обрачунава каматна стопа, уз претходно испуњене услове у погледу износа из члана 4. став 1. тачка 2) Уредбе, државна помоћ која се додељује на основу Програма ће се сматрати увек усклађеном без обзира на износ помоћи.

Међутим, Програмом су предвиђени различити износи у зависности од величине привредног субјекта. Наиме, максималан износ кредита за једног корисника кредита са повезаним лицима износи за предузетнике и микро правна лица до 10.000.000,00 динара, док је за мала правна лица до 40.000.000,00 динара, сходно чему наведени износи су нижи од максимално дозвољеног износа из члана 4. став 1. тачка 2) Уредбе односно не премашују износ предвиђен ставом 3. члана 4. Уредбе (800.000,00 евра), те је могуће обрачунати и камату у износу нижем од износа добијеног путем претходно образложене методологије, што чини помоћ наведеним лицима усклађеном.

За разлику од поменутог, максималан износ који се може одобрити средњем привредном субјекту са повезаним лицима за средња правна лица до 120.000.000,00 динара, што је узимајући у обзир дефиницију средњег привредног субјекта, разврстаног као таквог у

складу са Законом о рачуноводству („Службени гласник РС”, број 73/19), ниже од максимално дозвољеног износа из члана 4. став 1. тачка 2) Уредбе. Износ каматне стопе је нижи од износа који је предвиђен раније описаном методологијом, сходно чему се државна помоћ обрачунава у разлици између каматне стопе дефинисане Програмом и каматне стопе коју би корисник кредита платио на основу обрачуна по тржишним условима односно методологији. Имајући у виду да се одступа од методологије која је успостављена Уредбом, помоћ до износа обрачаног путем методологије се сагледава у односу на износ из члана 3. став 1. тачка 1) Уредбе, док се остатак помоћи сагледава са становишта дозвољености члана 4. Уредбе.

Узимајући у обзир тренутак доделе државне помоћи, Комисија је ценила постојање правног основа за доделу државне помоћи. У складу са ранијом праксом Комисије, од нарочитог значаја за оцену представља одлука Управног одбора по примљеним захтевима, која се може сматрати основом за доделу државне помоћи, имајући у виду да је након тог тренутка неспорна извесност закључења уговора односно корисник стиче право. Имајући у виду да је Програмом прописано да Управни одбор Фонда за развој доноси одлуке по примљеним захтевима најкасније до 31. децембра 2020. године, односно да се кредити реализују/пуштају у течај до 31. март 2021. године на период од 36 месеци, наведено је у складу са чланом 4. ставом 4. Уредбе.

Коначно, Програмом је предвиђен и одговарајући правни основ за праћење, контролу реализације и извештавање. Надзор и контролу наменског коришћења средстава врши Фонд уз техничку подршку АОФИ. Наиме, Корисник средстава дужан је да Фонду и АОФИ у сваком тренутку, од подношења захтева до истека три године од закључења уговора, омогући контролу и увид у документацију потребну ради потпунијег сагледавања захтева и контроле наменског коришћења кредитних средстава. Фонд ће, на захтев Министарства, достављати периодичне извештаје о реализацији и контроли спровођења Програма до исплате последњег кредита, који ће се Влади достављати ради информисања. Такође, Програмом је експлицитно истакнута обавеза Фонда да десет година од доделе помоћи води евиденцију о одобреним кредитима и да Комисији за контролу државне помоћи, на њен захтев, достави сваки податак из евиденције. Сходно наведеном, испуњени су услови мониторинга прописани чланом 10. Уредбе.

Узимајући у обзир претходно, државна помоћ која се додељује на основу Програма се сматра усклађеном.

Коначно, подсећамо вас да се државна помоћ која подлеже обавези пријаве, не може доделити пре него што Комисија да мишљење односно донесе решење којим се оцењује усклађеност са правилима о додели државне помоћи, односно пропис се може приликом доношења, односно утврђивања предлога разматрати само уз мишљење Комисије које садржи оцену степена усклађености. Међутим, уколико се пропис усвоји пре него што Комисија донесе мишљење, у складу са чланом 31. став 5. Закона о контроли државне помоћи, обавештава се доносилац односно предлагач прописа о обавези усклађивања са Законом о контроли државне помоћи.

Имајући у виду да се државна помоћ која се додељује на основу Програма сматра усклађеном, не постоји обавеза додатног усклађивања са правилима за доделу државне помоћи прописаним Законом и подзаконским актима.

Сходно томе, Комисија доноси ово обавештење, а које ће се у складу са чланом 31. став 6. Закона доставити Влади Републике Србије на информисање.

ПРЕДСЕДНИК КОМИСИЈЕ

Владимир Антонијевић

Доставити:

- Генерални секретаријат Владе
Немањина 11, Београд
- Архиви